

Опубліковано:

Почерніна Н.В. Заощадження домогосподарств як об'єкт макроекономічної політики // Тези міжнародної науково-практичної конференції « Соціально-економічні проблеми розвитку бізнесу та місцевого самоврядування»: зб. матер. конф. – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2018. – 455 с. – С. 290-292

УДК 330.567.25:338.23

ЗАОЩАДЖЕННЯ ДОМОГОСПОДАРСТВ ЯК ОБ'ЄКТ МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Почерніна Н.В., к.е.н.,

Таврійський державний агротехнологічний університет,
м. Мелітополь, Україна

Summary: The article reveals the role of household savings as a factor of the systemic connection between different areas of macroeconomic policy.

Keywords: household savings, macroeconomic policy, mobilization and use of savings.

Постановка проблеми. Розвиток економічної діяльності об'єктивно ґрунтується на використанні наявних ресурсів з метою забезпечення поточних та майбутніх потреб суб'єктів господарювання та суспільства в цілому. Сукупні заощадження країни виступають у якості вхідного ресурсу для процесу інвестування. Серед них важлива роль відводиться заощадженням населення, відтак політика держави, спрямована на мобілізацію заощаджень домогосподарств та ефективне їх використання залишається пріоритетом макроекономічної політики в сучасній Україні.

Метою даного дослідження є характеристика заощаджень домогосподарств як фактора, що обумовлює системний зв'язок різних напрямів економічної політики на макрорівні.

Основні матеріали дослідження. Сучасні умови розвитку України актуалізують питання пошуку внутрішніх джерел фінансування економіки, зокрема за рахунок мобілізації заощаджених коштів. Досить різноманітні підходи до трактування сутності заощаджень [1, с. 151-153] не змінюють загального висновку щодо їх ролі у розвитку інвестиційного процесу. Як вітчизняні, так і іноземні науковці характеризують заощадження у якості джерела та фінансового обмеження інвестицій. Основними внутрішніми суб'єктами заощаджень для національної економіки виступають домашні господарства, фірми та держава. Отже, державна інвестиційна політика має передумовою здійснення адекватної політики мобілізації заощаджень на макрорівні. У спектрі об'єкту даного дослідження ми розглядаємо державну політику заощаджень як сукупність засобів, методів та інструментів впливу на фінансову активність населення з метою регулювання норми заощаджень та трансформації заощаджень в інвестиції.

Як об'єкт державної політики заощадження домогосподарств виступають фактором системного впливу, оскільки підпадають під сферу опосередкованої взаємопов'язаної дії різних напрямів державного регулювання. Проаналізуємо цю особливість під кутом зору реалізації «дерева цілей» макроекономічної політики.

Глобальна мета державної економічної політики полягає у підвищенні суспільного добробуту та покращення життя населення даної країни. Але таку саму мету переслідують і заощадження домогосподарств, оскільки створюються саме заради забезпечення задоволення потреб у майбутньому як окремо взятої особи, так і родини в цілому. Тобто на мікрорівні заощадження виступають фактором узгодження особистих та колективних інтересів щодо підтримки певного рівня добробуту родин у довгостроковій перспективі, а на макрорівні вони стають одним із факторів стабільності фінансового ринку.

Глобальна мета макроекономічної політики реалізується за рахунок виконання цілей нижчого рівня. Зокрема, стратегічними цілями виступають стабілізаційна політика держави та політика економічного зростання. Кожен із цих напрямів регулювання передбачає вплив на заощадження домогосподарств. У якості об'єкта антикризової політики держави заощадження домогосподарств розглядаються з позиції їх впливу на розмір поточного споживання та сукупний попит у короткостроковому періоді. Політика ж економічного зростання розглядає заощадження населення як фактор стимулювання сукупної пропозиції у довгостроковому періоді за умови перетворення нагромаджених організованих заощаджень в інвестиційний ресурс, спрямований на реалізацію стратегічно важливих для країни завдань, зокрема сталого розвитку [2].

Заощадження домогосподарств попадають в об'єкт дії таких напрямів макроекономічної політики:

- політики доходів, яка безпосередньо відповідає за формування заощаджень населення;
- політики зайнятості, що опосередковано сприяє заощадженням через можливість отримання трудового доходу в даній країні;
- міграційної політики, що забезпечує можливість отримання доходу за межами регіону проживання домогосподарств або за межами країни;
- трансфертної політики, що опосередковано сприяє появі хоча б мінімальних заощаджень у тих категорій населення, які потребують соціальної підтримки;
- грошово-кредитної політики, яка безпосередньо впливає на мобілізацію заощаджень та їх поділ на організовані (через банківський сектор) та неорганізовані (поза банківським сектором) через зміну рівня процентної ставки;
- валютної політики, яка значною мірою впливає на рішення домогосподарств щодо створення депозитів у національній чи іноземній валюті;
- податкової політики, яка впливає на розмір використовуваного доходу, що залишається у домогосподарств після сплати податків та неподаткових

платежів, який, у свою чергу, може виступати джерелом особистих заощаджень;

- антиінфляційної політики, у тому числі цінової політики, що опосередковано впливає на динаміку заощаджень, особливо тих, що створюються за мотивом обережності;

- фондової політики, яка дозволяє домогосподарствам використовувати цінні папери у прийнятті рішень щодо заощадження коштів та їх нагромадження;

- політики в галузі страхування, що забезпечує реалізацію принципу фінансування потреб на паритетних засадах;

- пруденційної політики, яка має забезпечити надійний та ефективний нагляд за діяльністю фінансових посередників задля більш широкого залучення коштів населення;

- інвестиційної політики, яка має стимулювати процес трансформації заощаджень в інвестиції та раціональне їх використання;

- політики регулювання експорту/імпорту капіталу, що впливає на географічний розподіл нагромаджених коштів між різними країнами світу.

Висновки. Заощадження домогосподарств як об'єкт макроекономічної політики носять системоутворюючий характер, тобто передбачають комплексний підхід до реалізації засобів, методів та інструментів державного впливу на економіку. У зв'язку з цим було б доцільним у процесі стратегічного планування та при складанні програм розвитку на середньострокову перспективу у розрізі названих напрямів державної економічної політики конкретизувати заходи щодо мобілізації, захисту заощаджень домогосподарств та їх ефективного використання з метою підвищення суспільного добробуту та цілей сталого розвитку країни.

Список літератури

1. Македон Г.М. Заощадження домогосподарств: економічна сутність та фактори впливу // Сталый розвиток економіки. 2015. №2 (27). С. 151-157.

2. Кулик В.В. Заощадження як визначальний фактор сталого економічного розвитку // Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. Випуск 19. С. 593-599. URL: <http://global-national.in.ua/issue-19-2017/27-vipusk-19-zhovten-2017-r/3485-kulik-v-v-zaoshchadzhennya-yak-viznachalnij-faktor-stalogo-ekonomichnogo-rozvitku>. Дата звернення 15.05.2018